

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ 2009-2013

Η βία κατά των γυναικών είναι η πιο ειδεχθής συστηματική και διαδεδομένη παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο κόσμο. Αποτελεί απειλή για όλες τις γυναίκες κι εμπόδιο σε κάθε προσπάθεια για ανάπτυξη, ειρήνη και ισότητα των φύλων σε όλες τις κοινωνίες. Το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών έχει πολλές διαστάσεις: Νομική, Ψυχοκοινωνική, Οικονομική, Υγείας, Ανάπτυξης, Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Ισότητας των Φύλων.

Η κατάσταση σήμερα στην Ελλάδα, παρά την θέσπιση και εφαρμογή των νόμων 3064/2002 και 3500/2006 δεν έχει διαφοροποιηθεί ως προς το μέγεθος και την έκταση της παράνομης διακίνησης των γυναικών με στόχο την σεξουαλική εκμετάλλευση και της ενδοοικογενειακής βίας. Αντίθετα, αυξήθηκαν οι δολοφονίες γυναικών από τους συντρόφους τους, τα εγκλήματα τιμής, η σωματική και ψυχολογική κακοποίηση των γυναικών.

Ενδεικτικά:

Κατά το 2009 (μέχρι και τον Σεπτέμβριο) τα Συμβουλευτικά Κέντρα της ΓΓΦ στην Αθήνα και τον Πειραιά δέχθηκαν 1.661 τηλεφωνήματα και διεξήγαγαν 657 ραντεβού με γυναίκες οι οποίες ζήτησαν και έλαβαν ψυχοκοινωνική στήριξη και νομική συμβουλευτική για θέματα κακοποίησης.

Πρώτη φορά εκπονείται στην Ελλάδα ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας (διακριτό από το πρόγραμμα ισότητας του οποίου τμήμα αποτελούσε μέχρι σήμερα) με πλήρη **χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ**.

Η πρόσφατη μεταφορά της Γραμματείας Ισότητας των Φύλων στο **Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων** λειτούργησε ως έναυσμα για την ανάπτυξη του παρόντος προγράμματος. Η συνάφεια του στόχου του προγράμματος με το αντικείμενο του Υπουργείου αποτελεί προϋπόθεση για την ορθή εφαρμογή του.

Το πρόγραμμα εντάσσεται στις παρακάτω **πολιτικές προτεραιότητες της κυβέρνησης**:

- Στον προσανατολισμό προς τις **περισσότερο πληττόμενες** ομάδες του πληθυσμού.
- Στην προτεραιότητα για παροχή **υπηρεσιών στον πολίτη** (στην συγκεκριμένη περίπτωση τις γυναίκες)
- Στην στήριξη της **απασχόλησης των γυναικών** (όταν αντιμετωπίζουν προβλήματα βίας, δεν μπορούν να απασχοληθούν)
- Στην προσπάθεια **καλής διακυβέρνησης** (δημόσιες δαπάνες με διαφάνεια και λογοδοσία)

- Στην προάσπιση των **ανθρωπίνων δικαιωμάτων** («τα δικαιώματα των γυναικών είναι ανθρώπινα δικαιώματα»)
- Στη υιοθέτηση πολιτικών του **ΟΗΕ** (έχει κηρύξει διεθνή καμπάνια για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών για το διάστημα 2008-2015 και έχει ήδη αναδείξει το trafficking σε κεντρική πολιτική (Σύμβαση και Πρόσθετο Πρωτόκολλο για την διακίνηση του 2000).
- Στην εναρμόνιση με τις προτεραιότητες του **Συμβουλίου της Ευρώπης** στα πλαίσια της ισότητας των φύλων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (επεξεργάζεται Σύμβαση για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας με πρωταρχικό στόχο την κάλυψη όλων των μορφών βίας που παραδοσιακά υφίστανται οι γυναίκες).
- Στην υιοθέτηση των **ευρωπαϊκών πολιτικών** για την ισότητα των φύλων (συμπεριλαμβάνεται η καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και του trafficking με την δημιουργία **δεικτών και συλλογή στοιχείων** μέσω της EUROSTAT.

ΔΕΣΜΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - Βελτίωση και ενίσχυση της νομοθεσίας
2. ΔΟΜΕΣ - Δημιουργία Συμβουλευτικών Κέντρων και Ξενώνων
3. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - Ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης, νομική βοήθεια, ηλεκτρονική πληροφόρηση.
4. ΠΡΟΛΗΨΗ - Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης
5. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - Κατάρτιση στελεχιακού δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης
6. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ- ΕΡΕΥΝΑ
7. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ
8. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - Βελτίωση και ενίσχυση της νομοθεσίας

Λόγω του ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης είναι το αρμόδιο καθ' ύλην Υπουργείο για την προώθηση νομοθετικών ρυθμίσεων είναι σε θέση να βελτιώσει και να ενισχύσει το θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών. Στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Ποινικού Κώδικα θα εξετασθούν οι νόμοι για την ενδοοικογενειακή βία (Ν. 3500/2006) ο νόμος για τον βιασμό και την εμπορία ανθρώπων – διακίνηση γυναικών (trafficking). Άμεση προτεραιότητα αποτελεί η Επικύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων του 2005.

Κρίνεται απαραίτητο να τονισθεί ότι το θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών θα πρέπει να διαπνέεται από τη **διάσταση του φύλου, αποτελεί δηλαδή διάκριση λόγω φύλου και παραβίαση της αρχής της ισότητας των φύλων.**

2. ΔΟΜΕΣ - Δημιουργία Συμβουλευτικών Κέντρων και Ξενώνων

- Δημιουργία **δώδεκα (12) Συμβουλευτικών Κέντρων** της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ), ένα σε κάθε διοικητική περιφέρεια της χώρας και αναβάθμιση των **2 Κέντρων της ΓΓΙΦ** που λειτουργούν ήδη στην Αττική, ένα στην Αθήνα και ένα στον Πειραιά. Τα κέντρα θα στελεχωθούν με 4 άτομα επιστημονικό προσωπικό (ψυχολόγος, κοινωνικός λειτουργός, νομικός, διοικητικός υπάλληλος).

- Δημιουργία **δεκατριών (13) ξενώνων** από τους ΟΤΑ στις πρωτεύουσες των 13 Περιφερειών όπου θα υπάρχουν τα Συμβουλευτικά Κέντρα της ΓΓΙΦ και αναβάθμιση του **ενός** Ξενώνα που ήδη λειτουργεί. Οι ξενώνες θα είναι δυναμικότητας 20 θέσεων διαμονής ο καθένας για τις γυναίκες με τα παιδιά τους, με εξειδικευμένο σε θέματα βίας επιστημονικό προσωπικό
- **Μία τηλεφωνική γραμμή SOS εθνικής εμβέλειας** της ΓΓΙΦ για την άμεση συμβουλευτική υποστήριξη των γυναικών θυμάτων βίας σε 24/ωρη βάση /365 ημέρες το χρόνο. Η γραμμή θα λειτουργεί σε περισσότερες γλώσσες για να καλύψει τις ανάγκες των μεταναστριών.

3. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ -Ανάπτυξη υπηρεσιών υποστήριξης, νομική βοήθεια, κλπ.

Παροχή υποστήριξης και αρωγής από τα Συμβουλευτικά Κέντρα της ΓΓΙΦ και τους Ξενώνες των ΟΤΑ:

- Ενημέρωση και εξειδικευμένη πληροφόρηση
- Ψυχοκοινωνική στήριξη των κακοποιημένων γυναικών και των παιδιών τους.
- Νομική Συμβουλευτική και πληροφόρηση για τα δικαιώματά τους
- Παραπομπή ή και Συνοδεία των γυναικών στις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές, στα νοσοκομεία, σε άλλες υπηρεσίες.
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες για την **κοινωνική και οικονομική ένταξη** των κακοποιημένων γυναικών από άλλους φορείς (ΟΑΕΔ, Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας κ.λ.π):
- Παροχή **νομικής βοήθειας** (legal aid) σε συνεργασία με τους Δικηγορικούς Συλλόγους.
- **Ηλεκτρονική πληροφόρηση και συμβουλευτική** με αυτοεξυπηρέτηση (e-services) μέσω της διαδικτυακής πύλης (portal) της ΓΓΙΦ.

4. ΠΡΟΛΗΨΗ - Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης

Καμπάνιες ενημέρωσης της κοινής γνώμης για τις μορφές βίας λόγω φύλου (ενδοοικογενειακή βία, trafficking, βιασμός, κλπ) που απευθύνεται:

- Αφενός σε γυναίκες με σύνθημα τύπου ΣΠΑΣΤΕ ΤΗ ΣΙΩΠΗ ώστε να ενθαρρυνθούν να απευθυνθούν στα συμβουλευτικά κέντρα και να ζητήσουν αρωγή
- Αφετέρου σε άνδρες με σύνθημα τύπου ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΑΝΟΧΗ ώστε να ενθαρρυνθούν να δηλώσουν ότι δεν είναι βίαιοι π.χ. καμπάνια της «λευκής κορδέλας»

Επιπροσθέτως θα ζητηθεί συνεργασία με το **Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης** ώστε να αποτρέπεται η διάδοση μηνυμάτων που καλλιεργούν την προσβολή της αξιοπρέπειας των γυναικών και αναπαράγουν πράξεις βίας κατά των γυναικών.

5. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - Κατάρτιση στελεχιακού δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης

Κατάρτιση δημόσιων λειτουργών

Οι δημόσιοι λειτουργοί στους οποίους απευθύνονται τα θύματα βίας για να ζητήσουν βοήθεια (αστυνομικοί, επαγγελματίες υγείας και πρόνοιας εισαγγελείς, δικαστές κλπ) αλλά και οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι στις γυναικείες φυλακές θα εκπαιδευθούν ώστε να αντιμετωπίζουν ορθότερα και με ευαισθησία όσους εμπλέκονται σε πράξεις βίας κατά των γυναικών. Τα

προγράμματα εκπαίδευσης θα υλοποιηθούν σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης.

Κατάρτιση των στελεχών των συμβουλευτικών κέντρων και των ξενώνων.

Τα στελέχη των συμβουλευτικών κέντρων και των ξενώνων (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, κλπ) θα εκπαιδευθούν στις σύγχρονες προσεγγίσεις των θυμάτων και των θυτών στις περιπτώσεις βίας ώστε να μπορούν να αντιμετωπίζουν με επάρκεια τα προβλήματα που θα παρουσιαστούν.

6. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ - ΕΡΕΥΝΑ

- Επαναλαμβανόμενη πανελλαδική δειγματοληπτική έρευνα πληθυσμού για τη διερεύνηση των παραμέτρων της έμφυλης βίας και των συνεπειών της στις συνθήκες ζωής και εργασίας γυναικών και ανδρών.
- Κοινωνιολογική έρευνα για τα εγκλήματα τιμής, τις δολοφονίες γυναικών – συντρόφων και τους βιασμούς ώστε να διερευνηθούν οι συνθήκες οι οποίες καλλιεργούν επιθετικές συμπεριφορές.
- Ανάπτυξη εργαλείων παρακολούθησης του φαινομένου (δείκτες, εκθέσεις των συναρμόδιων Υπουργείων – συμβάντα της Αστυνομίας, περιστατικά των νοσοκομείων, ιατρικά πρωτόκολλα για κακοποίηση κλπ.

7. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Οι γυναικείες οργανώσεις και γενικότερα οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να ενισχύσουν τις δημόσιες πολιτικές αντιμετώπισης των φαινομένων της βίας και κατ'επέκταση της ισότητας των φύλων. Στο πλαίσιο του προγράμματος ενίσχυσης των ΜΚΟ για την ισότητα των φύλων θα δοθεί πρόσθετη ενίσχυση για συγκεκριμένες δράσεις που θα σχεδιασθούν για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών.

8. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ

- Έναρξη **διυπουργικής συνεργασίας** με τα συναρμόδια Υπουργεία Προστασίας του Πολίτη (συνεργασία στην καταπολέμηση του trafficking και της ενδοοικογενειακής βίας) και Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας (για την αρωγή στα θύματα) με στόχο τον συντονισμό των ενεργειών και την ένταξη της διάστασης του φύλου στις πολιτικές τους (gender mainstreaming).
- Δραστηριοποίηση του Εθνικού Παρατηρητηρίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών που ιδρύθηκε από την Γραμματεία Ισότητας των Φύλων το 2003 με τη συμμετοχή των γυναικείων οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο αυτό.

